

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

58-1

BRNO 2017

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 58
Volume 58

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce
Cover Photography

Nákončí saxu z hrobu v Blučině-Cezavách (obr. 2, str. 105).
Sax-sword strap-end from the tomb of Blučina-Cezavy (Fig. 2, Pg. 105).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2017
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2017 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

ká, parc. č. 8098/2, 8100/1 a 8016/1, k. ú. Prostějov, okr. Prostějov, byly na hlinitých stěnách liniových výkopů zaznamenány lokální koncentrace mazanice a ojedinělé zlomky keramiky lužické kultury mladší doby bronzové, které indikují dřívějšími stavebními aktivitami již značně devastované relikty kulturní vrstvy (ZM 1:10 000, list 24-24-12, lze je definovat jako polygon s body o souřadnicích 466:344, 466:348, 469:348 a 469:345 mm od Z:J s. č.). Zjištěné stopy osídlení můžeme spojovat se staršími nálezy získanými A. Gottwaldem v okolí tzv. „městské porážky“ již počátkem 20. století (k sídlištním nálezům např. Gottwald 1924, 77; v sousední Dolní ulici byly však rozkopány také 4 mladobronzové žárové hroby, např. Gottwald 1924, 85).

Pavel Fojtík

Literatura

Fojtík, P. 2016: „Prostějov, kab. vývody R22kV Letecká II. st.“, č. akce 483/16. Rkp. nálezové zprávy. Uloženo: Archiv Ústavu archeologické památkové péče Brno, č. j. 537/16. Brno.

Gottwald, A. 1924: *Pravěká sídliště a pohřebiště na Prostějovsku*. Prostějov: Buček.

Resumé

Prostějov (Bez. Prostějov), Letecká Straže, Parz. Nr. 8098/2, 8100/1, 8016/1. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

PROSTĚJOV (K. Ú. ŽEŠOV, OKR. PROSTĚJOV)

Areál bývalého JZD, parc. č. 340/1. Kultura lužická. Sídlíště. Záchranný výzkum.

Ve dnech 11. 3. 2016 až 15. 7. 2016 byl prováděn průběžný archeologický dohled při stavbě „Žešov – pěstitelská pálenice“, který vedl k realizaci drobného záchranného archeologického výzkumu (Fojtík 2016). Na stavbou dotčené ploše (ZM ČR 1:10 000, list 24-24-12, polygon s body o souřadnicích 402:34, 405:33, 407:37 a 404:39 mm od Z:J s. č.), v areálu bývalého JZD (parc. č. 340/1, k. ú. Žešov, okr. Prostějov), byly prozkoumány a zdokumentovány dva sídlištní objekty lužické kultury. Zvláštní pozornosti si zde zaslouží nálezy získané z výplně větší zásobní jámy – sila (obj. K 501/2016, obr. 13), která vedle příznačné starolužické keramiky obsahovala četné fragmenty hliněného „oltáře“ původně zjevně umístěného v interiéru nadzemní kúlové stavby; situaci můžeme interpretovat jako možné pozůstatky kultovních praktik

mladší doby bronzové spojených snad se zápalnými oběťmi (např. Vencl 2016). V souvislosti s uvedenou lokalitou je nutné vzpomenout již v roce 1978 zachycený sídlištní objekt obsahující kolekci celých nádob počátku éry lužických popelnicových polí (Prudká 1984; Kühnholz 2013, 410–411, Abb. 252, Taf. 37: 2–14), který je v rovině interpretační možným keramickým depotem a tedy dokladem rituálních aktivit souvisejících s „jídelní obětinou“ (obecněji cf. Palátová, Salaš 2002; k nálezů samotnému např. Fojtík 2003, 169–170).

Pavel Fojtík

Literatura

Fojtík, P. 2003: Dvě neregistrovaná keramická depozita střední doby bronzové z Prostějovska. *Pravěk NŘ* 2003/13, 163–175.

Fojtík, P. 2016: „Pěstitelská pálenice Žešov, okr. Prostějov“, č. akce 583/16. Rkp. nepublikované nálezové zprávy. Uloženo: Archiv Ústavu archeologické památkové péče Brno, č. j. 538/16. Brno.

Kühnholz, D. 2013: *Die Anfänge der Lausitzer Kultur in Mähren und der Slowakei*. Universitätsforschungen zur prähistorischen Archäologie 227. Bonn: Habelt.

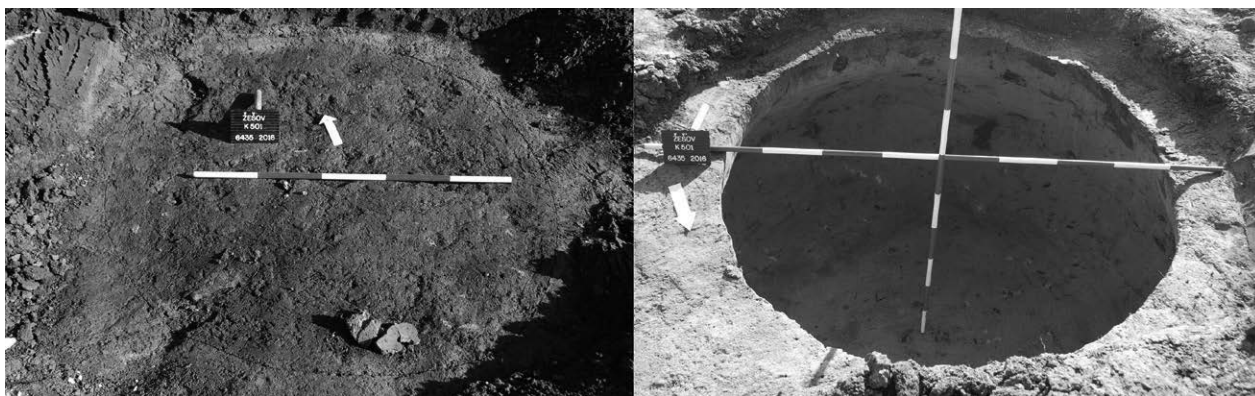
Palátová, H., Salaš, M. 2002: *Depoty keramických nádob doby bronzové na Moravě a v sousedních zemích – Bronzezeitliche Gefäßdepotfunde in Mähren und benachbarten Gebieten*. *Pravěk Supplementum* 9. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Prudká, A. 1984: Lužický objekt ze Žešova, okres Prostějov. *Zpravodaj Muzea Prostějovska v Prostějově* 2/84, 29–31.

Vencl, S. 2016: Pravěké zápalné oběti: případ knovízských objektů z Prahy 9 - Běchovic. *Archeologie ve středních Čechách* 20(1), 277–305.

Resumé

Prostějov (Kat. Žešov, Bez. Prostějov), der ehemalige landwirtschaftliche Genossenschaft, Parz. Nr. 340/1. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 13. Prostějov, areál bývalého JZD. Lužická zásobní jáma – objekt č. 501/2016.

Abb. 13. Prostějov, der ehemalige landwirtschaftliche Genossenschaft. Lausitzer Vorratsgrube – Objekt Nr. 501/2016.

PŘEROV (K. Ú. LÝSKY, OKR. PŘEROV)

„Nad struhou“. KLPP. Pohřebiště. Záchraný výzkum.

Během výstavby dálnice DI 0137 v úseku Přerov – Lipník nad Bečvou byl archeologicky zkoumán objekt SO 302 – zatrubnění odpadu v km 87,900 do Strhance (název objektu dle stavební dokumentace). Celková plánovaná délka výkopu pro potrubí byla cca 650 m. Archeologické nálezy byly objeveny jen v její jižní části, na východním okraji Lýsek mezi cestou Přerov – Lipník nad Bečvou a potokem Strhanec, v úseku o délce cca 230 m. Začátek a konec rýhy vytyčují souřadnice GPS: 49.4824650 N, 17.4591944 E a 49.4809733 N, 17.4611900 E. Během následného dohledu byly v rýze o šířce 2 m a hloubce cca 1 m, odkryty porušené archeologické situace.

Na jižním okraji rýhy v blízkosti potoka Strhance bylo objeveno sedm sídlištních objektů kultury s lineární keramikou (viz oddíl Neolit v tomto čísle), jeden objekt kultury jordanovské (viz oddíl Eneolit v tomto čísle), jeden z období laténu (viz oddíl Doba železná v tomto čísle) a tři neurčité datace. V objektu se střepy kultury jordanovské objeveno též několik střepů z doby hradištní.

Na severním okraji výkopu u cesty byly objeveny skrývkou zničené hroby slezské fáze kultury lužických popelnicových polí. První hrobový objekt se nacházel cca 25 m od silnice, poslední 85 m, a tak je zachycená šířka pohřebiště v porušeném pásu 60 m. V místě výskytu hrobů se nacházela tmavá podorniční vrstva, jejíž mocnost místy přesahovala 1 m, ve které nebylo možné rozpoznat zásypy hrobových celků.

První hrob byl identifikován díky zásobnicové amfoře, která byla zapuštěná hlouběji do podorniční

vrstvy a do podloží. Ostatní hrobové celky se nacházely v maximální hloubce do 0,80 m, a tak byly během bagrování rýhy odtěženy. Jen několik hrobů, identifikovaných na profilech rýhy, se podařilo prozkoumat po rozšíření výkopu rýhy do menších kapes. Během výzkumu bylo označeno 11 hrobů s tím, že v několika případech byly jako hrob označeny ojedinelé zlomky jedné nádoby odkryté v profilu rýhy, či na jejím dně (např. H3, H6, H9). V jednom případě byla jako hrob (H2) označena oblast, která se odlišovala od podorniční vrstvy výskytem hlíny silně promíšené s uhlíky a s několika keramickými střepy. Problém s identifikací hrobových celků působily v tmavé vrstvě neznatelné zásypy hrobů. Proto byly v dokumentaci někdy dvě skupiny nádob ležící v těsné blízkosti zdokumentovány jako dva hrobové celky. Je nutné podotknout, že i v zachráněných hrobových celcích byly keramické nádoby ve velmi fragmentárním stavu a často špatně vypálenou keramiku nebylo možné dobře vypreparovat a vyzvednout.

Vzhledem k tomu, že značná část hrobů byla odbagrována na hromadu, bylo zapotřebí prozkoumat i hlínu na skládce. Byl tak získán bohatý, ačkoli velmi zničený, soubor keramických střepů, které ovšem nebude možné přiřadit ke konkrétním hrobovým celkům. Skládka byla prozkoumána také detektorem kovů a u hrobu č. 1 (jediný hrob s amforovitou zásobnicí) byly objeveny zlomky bronzového „C“ náramku a fragment tordovaného nákrčníku (obr. 14).

Arkadiusz Tajer

Resumé

Přerov (Kat. Lýsky, Bez. Přerov), „Nad struhou“. Lausitzer Urnenfelderkultur. Gräberfeld. Rettungsgrabung.